

“अतो ननिन्कनिवनिपद्य” पा० सुषुपसर्ग उप-
पदे च वनिप् । भूरिदावा इत्यादि वञ्छदातरि । अयं
कन्दस्वेव लोके तु न पाणिनिः स्रग्धबोधे तु लोके-
ऽपीत्युक्तम् ।

दावप पु० दावं वनवङ्गिः पाति पा-क । पुरुषभेदे “अर-
गत्वाय दावपम्” यजु० १०।१६ पुरुषभेदे एकादशयूपे
आलस्यपुरुषभेदोक्तौ ।

दावसु पु० अङ्गिरसो सनौ पञ्चभाष्यब्रा०

दावाग्नि पु० इत० वनानले दावानलादयोऽप्यत्र । “दा-
वाग्निमहयो मेऽद्य दन्दहीति शुभं तनुम्” हरिवं०
१५२५० “जज्जाल चाग्निमदनो दावाग्निरिव निर्दयः”
भा० वि० १४५० ।

दाविक लि० देविकायां नदीभेदे भवः अण् “दाविकाशिंशमे-
त्यादिना” आद्यच् आत् । देविकानद्यां भवे । एवं
देविकाकूले भवः अण् । दाविककूले तत्कूलभवे
शाल्यादौ ।

दाश(म) हिंसने स्वा० पर० वक्त० सेट् । दाशो(स्त्रो)ति
अदाशो(स्त्री)त् अयं वैदिकः । “यस्ते दाशोति नम
उक्तिभिः” ऋ० ८।४।६ “दाशहायुषे हन्ति हतम्”
ऋ० २।१।६४ “यस्मै त्वं सुहृद्विषो ददाशो अनागास्त-
वदिते !” ऋ० १।६४।१५

दाश दाने चु० उभ० वक्त० सेट् । दाशति० ते अदित् अदिदा-
शत् । “स वा एतेभ्यस्तत् पुरोऽदाशयत् तस्मात् पुरो-
डाशः” शत० ब्रा० १।६।२।५

दाश दाने भ्वा० उभ० वक्त० सेट् । दाशति० ते अदाशीत् अदा-
शित् अदित् णिच् अदिदाशत् । “यस्तुभ्यं दाशाक्ष तमं
हो अन्नवत्” ऋ० २।२।१४ “तुभ्यं दाशतः स्यामः” ७।१४।१

दाश(म) पुंस्त्री दाशो(स्त्रो)ति मत्स्यान् दस(श)ति मत्स्यान्
वा वञ् नि० नलोपः दाश(स्य)ते दीयते मत्स्यास्य मूल्यमकं
वञ् य । १ मत्स्यापजीविनि धीवरे स्त्रियां जातित्वात्
ङीप् । “दाशानां भुजवेगेन नद्याः स्त्रोतो जवेन च । वायुना
चानुकुचेन तृष्णं पारमवाश्रयात्” भा० आ० ५८७५ स्त्रो०
“क्षेहात् संभोहमापन्नो नावि दाशो यथा तथा”
भा० आ० १२६५ स्त्रो० “एष नौयायिनासक्तो व्यव-
हारस्य निर्णयः । दाशापराधतस्तोये दैविके नास्ति
निमग्नः । सन्नावि किञ्चिद्दाशानां विशोर्येतापराधतः ।
तद्दुदागैरेव दातव्यं समागम्य स्वतोऽयतः” । “निषादो
मार्गं स्मृते दा(शं)व” नौकमजीविनम् । कैर्त्तमिति यं

प्राङ्गरायवर्तनिवासिनः” इति च मनुः स्वार्थे क ।
तत्त्वार्थे । ततः परं पुत्रशब्द आद्युदात्तस्तत्पुत्रे दाशक-
पुत्रः । दाशते अतिरक्षौ । २ अत्ये (चाकर) पु० रमानाथः ।

दाशग्राम पु० दाशप्रधानो ग्रामः । धीवरप्रधाने ग्रामे ततः
चतुरर्थ्यां कुसुदादि० ठञ् काशप्रादि० ठञ्जिठौ वा दाश-
ग्रामिक तस्य सन्निकटदेशादौ लि० स्त्रियां ठञ्जि ङीप्
जोठि टाप् इति भेदः ।

दाशतयी लि० दश अथयवा यस्य तथप् दशतयः ततः
स्वार्थे प्रज्ञा० ण । दशावयवके ऋग्भेदसंहितायां स्त्री
तस्याः दशमण्डलात्कत्वात्तथात्वम् ।

दाश(स)नदिनी स्त्री इत० व्यासमातरि सत्यवत्यां धीवर
कन्यायाम् । कालीशब्दे २०२१ पु० दशग्राम् ।

दाश(स)पु(पू)र न० दाशा(सा)त् कैश्चान् पिपूर्त्तिं पात्र
यति पू-क । पूरयति पूर-कण् वा । कैश्चर्त्तुस्तौ
धीरस्त्रासौ [भिभेदे शब्दार्थचि०]

दाश(स)फली स्त्री दाश(स)प्रियं फलमस्याः ङीप् । औष-
दाश(स)मेय पु० देशभेदे स च देशः इ० स० १४५० उत्तरतः
कैलास इत्युपक्रमे “यौधेय दाश(स)मेय शत्राणाकाः षो
मधुर्त्तव” उत्तरस्यासुक्तः ।

दाशरथ पु० दशरथसेदम् अण् । १ श्रीरामे “प्रदीयतां दाश-
रथाय मैथिलीति” मञ्जानाटकम् । दाशरथेः श्रीरामस्ये-
दम् अण् । २ दाशरथिसम्बन्धिनि लि० “अजीगणहाशरथं
न वाक्यम्” भट्टिः ।

दाशरथि पु० दशरथस्यापत्यम् अत इज् । दशरथस्यापत्येषु
श्रीरामादिषु चतुर्षु । “जलधिं विबलङ्ग्य शशिदाशरथिः”
“एष दाशरथिभूयमेव च” “अरक्षदोदाशरथि-
र्भवन् भवान्” माघः । “सोऽहं दाशरथिभूत्वा रणभू-
मेर्वलिज्जमम्” रघुः ।

दाशरात्र लि० दशानां रात्राभिदं तद्वितार्थद्विगोः अण् ।
उपधालोपः । दशानां रात्रां सम्बन्धिनि ।

दाशरात्रिक लि० दशरात्रेण निर्दत्तः ठञ् । दशरात्र-
माध्ये १ सप्तभेदे २ दशरात्रसेदम् ठञ् । दशरात्रसम्बन्धिनि
“दाशरात्रिकाग्याहानि ह्यृहादिवेकोञ्चयेन” कात्या० श्रौ०
२।१।१५ “देवेभ्यो दशरात्रं दिग्भ्यो दाशरात्रिकं वृष्टम्”
शत० ब्रा० १२।१।२।२

दाशु लि० दाश-दाने ङु । १ दातरि २ दत्ते च “यं युवं
दाशध्वराय देवाः” ऋ० ६।६।६ “दाशध्वराय दत्तहवि-
ष्काय” भा० ।